

IMPLEMENTACIÓ DEL PROJECTE INFECCIÓ QUIRÚRGICA ZERO (IQZ) A LA CV

**Servei d'Avaluació de la Qualitat Assistencial i Eficiència
Tecnològica**

01/12/2022

1. ANTECEDENTS I JUSTIFICACIÓ
2. OBJECTIUS
 - 2.1 Objectiu general.
 - 2.2. Objectius específics.
3. ESTRATÈGIA IQZ COMUNITAT VALENCIANA
 - 3.1. MARC ESTRATÈGIC
 - 3.1.1. Organització del projecte a escala local i autonòmica.
 - 3.1.2. Anàlisi i desenvolupament del projecte IQZ.
 - 3.2. LÍNIES ESTRATÈGIQUES
 - 3.2.1. Línia estratègica: Normalitzar el procés per a disminuir la variabilitat de la pràctica en els diferents hospitals.
 - 3.2.2. Línia estratègica: Promoure la formació i informació del personal sanitari sobre prevenció d'ILLQ.
 - 3.2.3. Línia estratègica: Potenciar la comunicació del projecte IQZ
 - 3.3. ANÀLISI I AVALUACIÓ
 - 3.3.1. Vigilància del compliment del protocol.
 - 3.3.2. Verificació de la mecanització de dades i anàlisis d'aquestes.
4. INDICADORS
5. CRONOGRAMA
6. ANNEXOS

1. ANTECEDENTS I JUSTIFICACIÓ

Dins de les infeccions associades a l'assistència sanitària (IAAS), es defineix la infecció del lloc quirúrgic (ILLQ) com aquella relacionada amb el procediment quirúrgic, que es produeix en la incisió quirúrgica o en els voltants, durant els primers 30 o 90 dies del postoperatori quirúrgic, segons els tipus d'intervenció.

Les ILLQ suposen un greu problema per a la seguretat dels pacients en tots els països desenvolupats. Cada any, 4,7 milions d'espanyols (un de cada deu) pateixen una intervenció quirúrgica, la qual cosa converteix la cirurgia en un dels processos invasius assistencials més freqüents en el nostre medi. Ocasionen un elevat cost en morbimortalitat i en despeses per al sistema sanitari.

Es considera altament factible, amb l'aplicació de les millors mesures preventives, una reducció de la freqüència de les ILLQ que molts autors eleven fins a un 60 %.

La Societat Espanyola de Medicina Preventiva, Salut Pública i Higiene (SEMPSPH) ha promogut, des de 2013, el **Projecte Infecció Quirúrgica Zero** (*última revisió gener 2017*), per a seleccionar les mesures preventives més eficaces, agrupar-les en paquets o feixos i avaluar el seu compliment i efectivitat preventiva. Aquest projecte està afavorit pel Ministeri de Sanitat.

El Ministeri de Sanitat va publicar l'actualització de l'"*Estratègia de Seguretat del Pacient en el Sistema Nacional de Salut. Període 2015-2020*"¹

¹ <http://www.seguridaddelpaciente.es/resources/documentos/2015/estrategia%20Seguridad%20del%20Paciente%2015-2020.pdf>

L'objectiu general 2.2 de l'estratègia "**Promoure pràctiques segures per a previndre i controlar les infeccions associades a l'assistència sanitària**", assenyalada com a objectiu específic l'"**Impulsar un programa per a la prevenció i el control de les ILLQ a escala del SNS**" i s'emet la recomanació de "**Desenvolupar, en col·laboració amb les comunitats autònomes, un programa nacional per a la prevenció i el control de les ILLQ en procediments seleccionats**".

En aquesta línia, en la Conselleria de Sanitat en la **Instrucció 6/2022 "Actualització de les funcions de qualitat assistencial i seguretat dels pacients en els departaments de salut. Pla de qualitat assistencial i seguretat del pacient "**, es recull com un dels seus objectius, garantir el manteniment i millora contínua de pràctiques segures impulsant mesures que garantisquen la seguretat clínica del pacient i recull entre els plans d'acció, potenciar el programa de Cirurgia Segura, **el Projecte Infecció Quirúrgica Zero** i resta de projectes Zero.

2. OBJECTIU GENERAL

Millorar la qualitat assistencial i la seguretat dels pacients quirúrgics amb mesures preventives basades en l'evidència, garantint el compliment de programes de prevenció i control d'infeccions associades a l'assistència sanitària, als hospitals dependents de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, impulsant i implementant el Projecte Infecció Quirúrgica Zero del SNS (IQZ) en tots els hospitals públics de la CV.

<https://infeccionquirurgicazero.es/es/documentos-y-materiales/protocolos-de-trabajo>

3. ESTRATÈGIA IQZ

A la CV, a fi d'aconseguir l'objectiu general del Projecte d'IQZ del SNS, ens basem en dos eixos fonamentals: definir marc estratègic, objectius i línies estratègiques de desplegament i anàlisi i avaluació del projecte.

3.1. Marc estratègic

3.1.1 Organització del projecte a escala local i autonòmica (apartat 2.5 del Projecte IQZ del SNS)

- **Equips hospitalaris IQZ i coordinadors (ECIQZ-hospital),**

En cada hospital es formarà un equip coordinador del projecte IQZ format almenys per *un metge especialista en Medicina Preventiva i Salut Pública, un infermer de Medicina Preventiva, un representant de la unitat de qualitat o coordinador de seguretat, un cirurgià i supervisor d'infermeria de cada servei quirúrgic participant, un anestesiòleg, el supervisor de quiròfan i coordinador medicoquirúrgic, i un membre de l'equip de direcció mèdica i d'infermeria.*

Dins dels components del grup, **es designarà un coordinador**, que preferiblement serà el facultatiu especialista en Medicina Preventiva i Salut Pública (MPSP). *Annex III*

- **Equip tècnic IQZ (ETIQZ)**

Estarà constituït pels **coordinadors hospitalaris del projecte IQZ i serà liderat** pel coordinador autonòmic del Projecte IQZ de la CV (facultatiu especialista en Medicina Preventiva i Salut Pública). *Annex II*

- **Equip responsable autonòmic del Projecte IQZ (ERIQZ-Autonòmic)**

A la Comunitat Valenciana **es nomenarà un equip responsable del Projecte IQZ (ERIQZ-autonòmic)**, responsable de la **coordinació autonòmica**, liderat pel responsable autonòmic de Seguretat del Pacient (Cap del servei d'avaluació de la qualitat assistencial i seguretat del pacient). *Annex I.*

Aquest **equip autonòmic** serà multidisciplinari i hi haurà representació almenys de les especialitats de *medicina preventiva i salut pública; especialitats quirúrgiques* implicades (ginecologia, traumatologia, cirurgia general...); *anestesiologia i reanimació* i un *tècnic en qualitat-seguretat* del servei autonòmic de salut. Formarà part de l'equip també, el *coordinador del projecte IQZ* de la CV.

3.1.2 Matriu de responsabilitats

- **Equip coordinador del projecte a l'hospital (ECIQZ-Hospital):**

Liderat per un coordinador, tindrà entre les seues funcions:

1. *Formació* general en seguretat del pacient en els serveis quirúrgics, així com, formació inicial i continuada sobre el projecte IQZ.
2. *Vigilància del compliment* general del protocol IQZ tant en planta com en el quiròfan, i *recollida de la informació* de les llistes de verificació quirúrgiques, revisió i valoració del compliment.
3. Retroalimentació als serveis per a conèixer incompliments, successos crítics i plantejar millores.
4. *Introducció de les dades a la plataforma IQZ* i difusió de la informació recollida sobre l'aplicació del projecte i vigilància d' *ILLQ* al centre coordinador nacional IQZ.
5. Mesurament abans-després de l'opinió *dels equips*, l'efectivitat de la formació rebuda i les àrees de millora.

- **Equip tècnic IQZ (ETIQZ):**

Liderat pel coordinador d'IQZ a la CV, serà responsable de proposar a l'ERIQZ la formació centralitzada anual en aquesta matèria, actuar d'interlocutor entre els equips hospitalaris i l'equip autonòmic.

- **Equip responsable autonòmic del projecte IQZ (ERIQZ-autonòmic):**

Liderat pel responsable autonòmic de seguretat del pacient, tindrà les següents funcions:

1. **Realitzar un mapa d'hospitals públics** amb implantació del projecte IQZ a la CV. Potenciar l'adhesió de tots els hospitals.
2. **Identificar a tots els equips de treball del projecte IQZ de la CV** encarregats de liderar i impulsar l'estratègia en l'àmbit de la CV.
3. **Elaborar línies d'actuació** que promoguen i enfortisquen la cultura de seguretat en els serveis quirúrgics.
4. **Conèixer**, després de la implantació de l'estratègia, **l'adherència i l'eficàcia/efectivitat** de les mesures preventives implementades, verificant el compliment de l'objectiu definit en el protocol IQZ de disminució del 15% de la taxa d'ILLQ durant el primer any d'aplicació del protocol en tots els hospitals.

Tots els equips anteriors implementaran el projecte seguint les línies que es defineixen en el present document i es realitzaran anàlisis de dades amb periodicitat anual del compliment d'aquest.

3.2. Objectius i línies estratègiques

3.2.1. Objectiu 1: Normalitzar el procés per a disminuir la variabilitat de la pràctica clínica en els diferents hospitals.

Objectiu: Normalització de processos

Actuacions:

- a) Inclusió dels 5 ítems del projecte IQZ en el qüestionari del LVQ (ORION CLINIC).

3.2.2. Objectiu 2: Promoure la formació i informació del personal sanitari sobre prevenció d'ILLQ.

Objectiu: Difondre cultura de seguretat del pacient quirúrgic. Elaboració de pla de formació.

Actuacions:

- a) Pla de formació de seguretat del pacient en serveis quirúrgics a escala autonòmica.
- b) Pla de formació de seguretat del pacient en cada hospital. Cada hospital inclourà en el seu pla de formació, cursos continus de formació sobre projecte IQZ.
- c) Els equips coordinadors d'IQZ dels hospitals portaran un registre dels professionals que han rebut formació.

3.2.3. Objectiu 3: Potenciar la comunicació del projecte IQZ.

Objectiu: Establir procediments de comunicació interna d'actuacions relacionades amb projecte.

Actuacions:

- a) Elaboració d'un pla de comunicació de projecte IQZ que preveja què, qui, com, a qui comunicar.
- b) El grup de treball IQZ dels hospitals donarà a conèixer, sempre que siga coneixedor d'incompliments i esdeveniments adversos, als serveis implicats perquè apliquen accions correctives i plantegen àrees de millora.
- c) Jornades de difusió intradepartamentals.

3.3. Anàlisi i avaluació

3.3.1. Vigilància del compliment del protocol

L'equip coordinador d'IQZ hospitalari realitzarà rondes de seguretat i/o auditories internes de compliment general del protocol IQZ en planta i en el quiròfan en tots els hospitals.

El resultat de les auditories quedarà reflectit en un informe.

3.3.2. Verificació de la mecanització de dades i anàlisi d'aquestes

L'equip IQZ hospitalari realitzarà una memòria anual amb les dades i indicadors principals de cada hospital. Es realitzarà:

- a) Informe autonòmic.
- b) Informe hospitalari.

5. INDICADORS

L'avaluació del projecte IQZ a la CV es realitzarà anualment mitjançant els següents indicadors:

➤ INDICADORS D'IMPLEMENTACIÓ DEL PROJECTE IQZ:

- **Percentatge d'hospitals adherits al Projecte IQZ (A.IQZ) a la CV.**
 - Nre. d'hospitals adherits/total hospitals amb àrea quirúrgica a la CV x100
- **Percentatge d'hospitals que realitzen cadascuna de les següents activitats incloses en el projecte IQZ:**
 - **Identificació de coordinador/a i equip tècnic IQZ a l'hospital**
 - Nre. d'hospitals A. IQZ amb identificació del coordinador/ Nre. d'hospitals adherits x 100.
 - Nre. d'hospitals A.IQZ amb identificació de l'equip tècnic/Nre. d'hospitals adherits x100.
 - **Registre de l'hospital del projecte IQZ.**
 - Nre. d'hospitals que declaren activitat / total hospitals adherits a la CVx100
 - **Realització de cursos de formació pels professionals de l'àrea quirúrgica en IQZ.**
 - Formació de professionals
 - Nre. personal mèdic format/total personal mèdic implicat en IQZ.
 - Nre. personal d'infermeria format/total personal infermeria implicats en IQZ.
 - Nre. personal auxiliar format/total personal auxiliar implicat en IQZ.

- Nre. zeladors formats/total de zeladors implicats en IQZ.
- **Elaboració de norma bàsica de profilaxi antibiòtica a l'hospital.**
 - Norma elaborada/total hospitals A.IQZ.

➤ **INDICADORS DE PROCÉS**

- **Cobertura d'aplicació de la LV en les intervencions seleccionades.**
- **Compliment global de la profilaxi antibiòtica.**
- **Compliment global de l'aplicació de CA.**
- **Compliment global de l'eliminació del borrissol.**
- **Compliment global de la normotèrmia.**
- **Compliment global de la normoglucèmia.**
- **Compliment global de les 3 primeres àrees.**

➤ **INDICADORS DE RESULTAT**

- **Incidència d'esdeveniments adversos lligats a l'aplicació del protocol IQZ.**
- **Incidència acumulada d'ILLQ-BILLQ per localització quirúrgica.**
- **Incidència de reingrés per ILLQ-BILLQ per a totes les intervencions seleccionades.**
- **Incidència de reintervenció per ILLQ-BILLQ per a totes les intervencions seleccionades.**
- **Mortalitat post-operatòria per totes les causes per a totes les intervencions seleccionades.**
- **Estada mitjana de pacients operats de les intervencions seleccionades.**

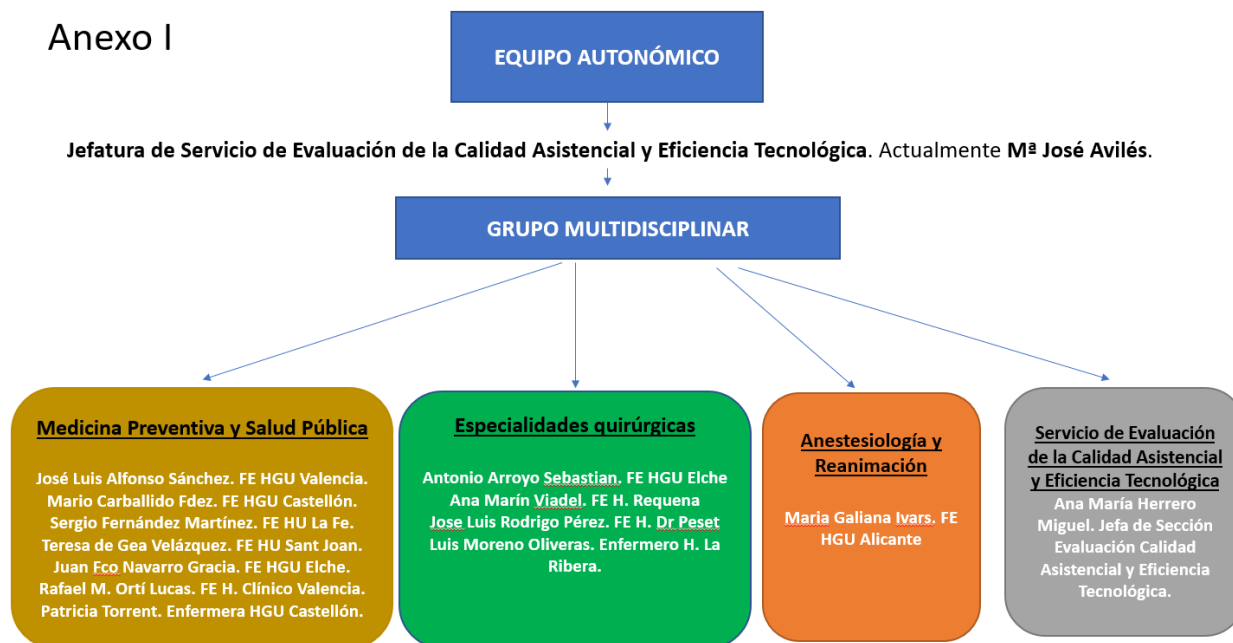
La fórmula dels indicadors de procés i resultat es recull en les pàgines 92 i 93 del projecte IQZ del SNS <https://infeccionquirurgicazero.es/es/documentos-y-materiales/protocolos-de-trabajo>.

4. CRONOGRAMA

- **Avaluació anual: Primer trimestre de l'any.**

5. ANNEXOS

Anexo I

Annex II

Anexo III

